

16.9.2011

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00230 VALTIONEUVOSTO
cc orian.bondestam@mmm.fi

Viite: Lausuntopyyntö MMM2011-00726

KOMISSION YHTEISEN KALASTUSPOLITIIKAN UUDISTUSTA KOSKEVAT ASETUSEHDOTUKSET KOM(2011) 416 JA KOM(2011) 425

Elintarviketeollisuusliitto ry:n Kalateollisuusyhdistys kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) uudistusta sekä kalastus- ja vesiviljelyalan yhteistä markkinajärjestelmää (YMJ) koskeviin asetusehdotuksiin KOM(2011) 416 ja 425.

Kalateollisuusyhdistys pitää tärkeänä, että YKP:n uudistamisessa huomioidaan lausuntopyynnön saatteessa esiin nostetut, yleiset sekä erityisesti Suomen kannalta merkittävät näkökohdat. Kaupallisesti hyödynnettävien kalakantojen ekologisen kestävyden turvaaminen on keskeinen edellytys EU:ssa toimivan kalastuselinkeinon sekä koko elinkeinokalatalouden jatkuvuudelle. Kalanjalostusteollisuus on korostanut tätä näkökulmaa yhteistyössä WWF:n ja päivittäistavarakaupan kanssa jo asetusalun valmisteluvaiheessa (ns. The Alliance –aloite). Kalakantojen ekologisen kestävyden turvaamiseksi asetusehdotuksessa lueteltujen toimenpiteiden, kuten lajikohtaiset monivuotiset hoitosuunnitelmat ja saaliiden poisheiton lopettaminen, osalta tulee kuitenkin huomioida niihin liittyvät tekniset ja sosio-ekonomiset toteutusmahdollisuudet ja rajoitteet. Lisäksi on keskeistä, että YKP:n uudistukseen sisällytettävät toimenpiteet perustuvat tieteelliseen tutkimustietoon ja että niiden vaikuttavuutta arvioidaan suhteessa YKP:n tavoitteisiin.

Asetusalun ehdotettu elinkeinokalataloutta koskevan päätöksenteon alueellistaminen sekä läheisyysperiaatteen mukainen toiminta mahdollistaisivat jatkossa paremmin jäsenmaiden kansallisten olosuhteiden, kuten Suomelle keskeisen Itämeren erityispiirteiden, huomioimisen. Kalateollisuusyhdistys uskoo, että tämä edesauttaisi YKP:n mukaisten toimenpiteiden vaikuttavuutta ja parantaisi niiden kustannustehokkuutta. Samalla tulee kuitenkin huolehtia, että rakennepolitiikan painopisteet sekä niihin liittyvät tuet kohdistetaan yksittäisissä jäsenvaltioissa YKP:n uudistuksessa tavoitellun kokonaisedun mukaisesti.

Kalateollisuusyhdistys pitää hyvänä, että asetusalun ehdotuksessa mainitaan sekä vesiviljelyn että pienimuotoisen rannikkokalastuksen kehittäminen osana YKP:n uudistusta. Tekstistä ei kuitenkaan käy ilmi, miten em. toimintoja pyritään käytännössä edistämään. Tarkempi tieto vesiviljelyn ja pienimuotoisen rannikkokalastuksen edistämiseksi suunnitelluista toimenpiteistä ja linjauksista olisi tärkeää niiden todellisen merkittävyyden arvioimiseksi osana YKP:n uudistusta. Samalla tulisi varmistaa alaa koskevien säädösten keskinäinen yhdenmukaisuus: esimerkiksi YKP:n valvonta-asetuksessa (1224/2009) sekä siihen liittyvässä toimeenpanoasetuksessa (404/2011) kuvatut alan toimijoihin kohdistuvat jäljitettävyysohjeet vaikuttavat pikemminkin lisäävän pienimuotoiseen rannikkokalastukseen kohdistuvia hallinnollisia ja kustannuspaineita.

Kalateollisuusyhdistys korostaa, että YKP:n uudistuksessa ja siihen liittyviä toimenpiteitä suunniteltaessa tulee huomioida koko elinkeinokalatalouden arvoketju sekä sen eri osiin vaikuttavat keskeiset tekijät. Esimerkiksi kalanjalostusteollisuuden osalta on huo-

16.9.2011

mioitava alan toiminnan globalisoitunut luonne ja kansainväliset hankintaketjut: EU:n kalateollisuusjärjestö AIPCE-CEP:n tekemän selvityksen (FinFish Study 2011) mukaan EU:ssa toimivan kalanjalostusteollisuuden riippuvuus tuontiraaka-aineesta on yli 60 %. Kalateollisuusyhdistys katsoo lisäksi, että kuluttajan näkökulmasta YKP:n uudistuksen valmisteluvaiheessa elinkeinokalatalouteen liitetyt mielikuvat ovat keskittyneet monessa suhteessa ko. elinkeinotoiminnasta aiheutuviin kielteisiin ekosysteemivaikutuksiin. Tästä syystä uudistusta toteutettaessa tulisi korostaa ratkaisukeskeisyyttä ja tunnistaa elinkeinokalatalouden toimijoiden kestävien toimintatapojen edistämiseksi jo tekemä työ.

Yhteistä markkinajärjestelmää (YMJ) koskevassa asetusehdotuksessa korostuvat alan tuottajajärjestöt sekä niiden toiminnalle määritellyt reunaehdot ja poikkeukset. Vaikka asetuseronnoksessa mainitaan kilpailulainsäädännön peruseriaatteiden noudattaminen, herättävät tietyt siihen kirjatut tuottajajärjestöille myönnetty poikkeukset kysymyksiä. Kalateollisuusyhdistys katsoo, että asetusehdotuksen kilpailulainsäädännölliset vaikutukset tuottajajärjestöjen ja elinkeinokalatalouden muiden toimijoiden välisiin kaupallisiin suhteisiin on selvitettävä tarkemmin. Tuottajajärjestöjen toimintaa koskevien kirjausten merkitystä on vaikea arvioida myös siitä syystä, että tämä toimintamalli puuttuu Suomesta. Mitä seurauksia tuottajajärjestöille määritellyillä erivapauksilla (mm. varastointimekanismi ja siihen liittyvät raaka-aineen käsittelymahdollisuudet) on kansallisesti elinkeinokalataloudelle, mikäli alan toimijat järjestäytyvät niiden mukaisesti muissa jäsenmaissa mutta eivät Suomessa?

YMJ-asetuseronnoksessa käsitellään kuluttajille annettavia pakollisia ja vapaaehtoisia tietoja. Näiden velvoitteiden osalta on varmistettava yhdenmukaisuus ko. asetuseronnoksen sekä muiden elintarvikkeista annettavaa tietoa koskevien säädösten välillä (mm. asetusten 1224/2009 ja 404/2011 jäljitettävyyteen ja kuluttajainformaatioon liittyvät pykälät sekä Euroopan parlamentin heinäkuussa 2011 hyväksymä kuluttajatie-toasetus). Lisäksi on huomioitava kuluttajainformaatiota koskevien säädösten käytännön toimeenpanoon liittyvät vaikeudet ja varmistettava tulkintojen yhdenmukaisuus jäsenmaiden välillä. Kalateollisuusyhdistys pitää tärkeänä, että kuluttajille suunnattua informaatiota määriteltäessä tiedostetaan ero tuotteen alkuperän ja prosessointitavan sekä ns. vastuullisten elintarvikevalintojen välillä: esimerkiksi pakkausmerkinnöin ilmaistava tuotteessa käytetyn raaka-aineen alkuperä (EU/tuonti) tai käsittelytapa (tuore/pakastettu) eivät välttämättä kerro kuluttajalle ko. tuotteen ympäristö- tai muista vastuullisuusominaisuuksista. Yksittäisiä pakkausmerkintöjä keskeisempää on korostaa kuluttajille kalan merkitystä ravitsevana ja terveellisenä proteiininlähteenä.

Asetuseronnoksessa esitetään kalastus- ja vesiviljelytuotealaa koskevan markkinatietojärjestelmän (Market Observatory) käyttöönottoa. Järjestelmän perustamisessa tulee huomioida kilpailulainsäädännön rajoitukset (ml. turvasatamasäännöt) sekä arvioida järjestelmän avulla tuotetun tiedon kustannushyötysuhde. Lisäksi tulee arvioida mitä markkinatietojärjestelmän ylläpitäminen edellyttää kansallisesti niin alan toimijoilta kuin viranomaisiltakin. Kalateollisuusyhdistys korostaa, että mikäli tällainen järjestelmä rakennetaan, sen on perustuttava jo olemassa oleville markkinaseurantakäytännöille. Suomessa elintarviketeollisuuden markkinatietoa kerätään ja tilastoidaan Suomen Elin-tarvikemarkkinat SELMA-järjestelmän avulla. Järjestelmää voidaan tarvittaessa hyödyntää elinkeinokalataloutta koskevien markkinatietojen keräämisessä.

YMJ-asetuseronnoksessa ei viitata lainkaan tullitariffimenettelyjä koskevaan ATQ-järjestelmään. ATQ-käytäntö on kalateollisuusyhdistyksen jäsenten toiminnan kannalta erittäin merkittävä: sen avulla turvataan tiettyjen keskeisten raaka-aineen saatavuus kil-

16.9.2011

pailukykyiseen hintaan, millä on vaikutusta alan yritysten sijoittumispäätöksiin ja työllistävään vaikutukseen. Kalateollisuusyhdistys pitää tärkeänä, että asetusluonnosta täydennetään tältä osin tai selvennetään muulla vaihtoehtoisella tavalla, miten ATQ-järjestelmää jatkossa tullaan hallinnoimaan.

Sekä YKP- että YMJ –asetusluonnoksessa ehdotetaan komissiolle mittavia ja osittain ajaltaan rajoittamattomia valtuuksia antaa tiettyjä delegoituja säädöksiä. Tällä varauksella voi olla merkittäviä seurauksia alan toimijoille, mutta niiden vaikutuksia on asetusehdotuksissa olevien kirjausten perusteella vaikea arvioida. Kalateollisuusyhdistys suhtautuu tämän vuoksi varauksella komissiolle ehdotettuihin ko. valtuuksiin.

Kalateollisuusyhdistys pitää hyvänä, että YKP-kokonaisuutta arvioidaan ja uudistetaan kalavarojen kestävästä käytön näkökulmasta, kunhan samalla huomioidaan myös EU:n elinkeinokalatalouden jatkuvuuden kannalta keskeiset taloudelliset ja sosiaaliset tekijät. Uudistukset tulee toteuttaa niin, että kalakantojen kestävyys ohella turvataan raaka-aineen saanti sekä elinkeinokalatalouden yleinen toimivuus ja vältetään aiheuttamasta tarpeetonta hallinnollista tai muuta kustannustaakkaa elinkeinolle tai YKP:n uudistuksen mukaisten toimenpiteiden toimeenpanosta vastaaville kansallisille viranomaisille.

Kunnioitavasti

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO ry
Kalateollisuusyhdistys

Anna Vainikainen
Asiamies